

Bab-ı ihya ve imatedir. İsm-i Hayy-ı Kayyum'un, Muhyî ve Mümî't'in cilvesidir.

Dokuzuncu Hakikat

Bab-ı ihya ve imatedir. İsm-i Hayy-ı Kayyum'un, Muhyî ve Mümî't'in cilvesidir.

Hiç mümkün müdür ki: Ölmüş, kurumuş koca arzı ihya eden ve o ihya içinde her biri beşer haşri gibi acib, üç yüz binden ziyade enva-ı mahlukatı haşir ve neşredip kudretini gösteren ve o haşir ve neşir içinde nihayet derecede karışık ve ihtilat içinde, nihayet derecede imtiyaz ve tefrik ile ihata-i ilmiyesini gösteren ve bütün semavî fermanlarıyla beşerin haşrini vaad etmekle bütün ibadının enzarını saadet-i ebediyeye çeviren ve bütün mevcudatı baş başa, omuz omuza, el ele verdirip emir ve iradesi dairesinde döndürüp birbirine yardımcı ve musahhar kılmakla azamet-i rububiyetini gösteren ve beşeri, şecere-i kâinatın en câmi' ve en nazik ve en nâzenin en nazdar en niyazdar bir meyvesi yaratıp kendine muhatap ittihaz ederek her şeyi ona musahhar kılmakla, insana bu kadar ehemmiyet verdiğini gösteren bir Kadîr-i Rahîm, bir Alîm-i Hakîm, kıyameti getirmesin? Haşri yapmasın ve yapamasın? Beşeri ihya etmesin veya edemesin? Mahkeme-i kübrayı açamasın? Cennet ve cehennemi yaratamasın? Hâşâ ve kellâ!

Evet, şu âlemin Mutasarrıf-ı Zîşan'ı, her asırda her senede her günde bu dar, muvakkat rûy-i zeminde haşr-i ekberin ve meydan-ı kıyametin pek çok emsalini ve numunelerini ve işaretini icad ediyor. Ezcümle:

Haşr-i baharîde görüyoruz ki beş altı gün zarfında küçük ve büyük hayvanat ve nebatattan üç yüz binden ziyade envaı haşredip neşrediyor. Bütün ağaçların, otların köklerini ve bir kısım hayvanları aynen ihya edip iade ediyor. Başkalarını ayniyet derecesinde bir misliyet suretinde icad ediyor. Halbuki maddeten farkları pek az olan tohumcuklar o kadar karışmışken, kemal-i imtiyaz ve teşhis ile o kadar sürat ve vüs'at ve suhulet içinde kemal-i intizam ve mizan ile altı gün veya altı hafta zarfında ihya ediliyor. Hiç kabil midir ki bu işleri yapan zata bir şey ağır gelebilsin, semavat ve arzı altı günde halk edemesin, insanı bir sayha ile haşredemesin? Hâşâ!

Acaba mu'ciz-nüma bir kâtip bulunsa, hurufları ya bozulmuş veya mahvolmuş üç yüz bin kitabı, tek bir sahifede karıştırmaksızın, galatsız, sehivsiz, noksansız, hepsini beraber, gayet güzel bir surette bir saatte yazarsa; birisi sana dese: "Şu kâtip kendi telif ettiği senin suya düşmüş olan kitabını, yeniden bir dakika zarfında hâfızasından yazacak." Sen diyebilir misin ki "Yapamaz ve inanmam."

Veyahut bir sultan-ı mu'cizekâr, kendi iktidarını göstermek için veya ibret ve tenezzüh için

bir işaretle dağları kaldırır, memleketleri tebdil eder, denizi karaya çevirdiğini gördüğün halde; sonra görsen ki büyük bir taş dereye yuvarlanmış, o zatın kendi ziyafetine davet ettiği misafirlerin yolunu kesmiş, geçemiyorlar. Biri sana dese: “O zat, bir işaretle o taşı, ne kadar büyük olursa olsun kaldıracak veya dağıtacak, misafirlerini yolda bırakmayacak.” Sen desen ki: “Kaldırmaz veya kaldıramaz.”

Veyahut bir zat bir günde, yeniden büyük bir orduyu teşkil ettiği halde biri dese: “O zat bir boru sesiyle, efradı istirahat için dağılmış olan taburları toplar. Taburlar, nizamı altına girerler.” Sen desen ki: “İnanmam.” Ne kadar divanece hareket ettiğini anlarsın.

İşte şu üç temsili fehmettin ise bak: Nakkaş-ı Ezelî, gözümüzün önünde kışın beyaz sahifesini çevirip, bahar ve yaz yeşil yaprağını açıp, rûy-i arzın sahifesinde üç yüz binden ziyade envaı, kudret ve kader kalemiyle ahsen-i suret üzere yazar. Birbiri içinde birbirine karışmaz; beraber yazar, birbirine mani olmaz. Teşkilce, suretçe birbirinden ayrı, hiç şaşırtmaz, yanlış yazmaz.

Evet, en büyük bir ağacın ruh programını bir nokta gibi en küçük bir çekirdekte dercedip muhafaza eden Zat-ı Hakîm-i Hafîz, vefat edenlerin ruhlarını nasıl muhafaza eder denilir mi?

Ve küre-i arzı bir sapan taşı gibi çeviren Zat-ı Kadîr, âhirete giden misafirlerinin yolunda nasıl bu arzı kaldıracak veya dağıtacak, denilir mi?

Hem hiçten, yeniden bütün zîhayatın ordularını, bütün cesetlerinin taburlarında kemal-i intizamla zerratı “Emr-i kün feyekûn” ile kaydedip yerleştiren, ordular icad eden Zat-ı Zülcelal; tabur-misal cesedin nizamı altına girmekle birbiriyle tanışan zerrat-ı esasiye ve ecza-yı asliyesini bir sayha ile nasıl toplayabilir, denilir mi?

Hem bu bahar haşrine benzeyen, dünyanın her devrinde, her asrında, hattâ gece gündüzün tebdilinde, hattâ cev-i havada bulutların icad ve ifnasında haşre numune ve misal ve emare olacak ne kadar nakışlar yaptığını gözünle görüyorsun. Hattâ eğer hayalen bin sene evvel kendini farz etsen, sonra zamanın iki cenahı olan mazi ile müstakbeli birbirine karşılaştırsan; asırlar, günler adedince misal-i haşir ve kıyametin numunelerini göreceksin. Sonra bu kadar numune ve misalleri müşahede ettiğin halde, haşr-i cismanîyi akıldan uzak görüp istib’ad etmekle inkâr etsen, ne kadar divanelik olduğunu sen de anlarsın. Bak, Ferman-ı A’zam, bahsettiğimiz hakikate dair ne diyor: